

KRAŠKI STEG

PRIPRAVA na PREVERJANJE za IV

Slovenska zamejska skavtska organizacija

KAJ JE SKAVTIZEM?

Svetovna organizacija skavtskega gibanja je **WOSM**
Svetovno združenje skavtinj je **WAGGGS**

Skavtstvo poudarja:

- celotni osebni razvoj vsakega posameznika;
- dopolnilni vpliv, pri vzgoji mladih (skavtstvo je le eden od dejavnikov, ki prispevajo k razvoju mladih, ne more pa nadomestiti družine, šole, verskih in drugih družbenih ustanov);
- vzgojo in izobraževanje odgovornih državljanov

Skavtstvo temelji na treh širokih načelih, v katerih so zajeti njegovi temeljni zakoni in prepričanja. Nanašajo se na:

1. **dolžnost do Boga**
2. **dolžnost do drugih** (dolžnost domovini in udeleženosť pri razvoju družbe)
3. **dolžnost do sebe** (odgovornost za razvoj samega sebe)

ŽIVLJENJE BADNA-POWELLA

Slika 1: Lord Robert Stephenson Smith Baden-Powell of Gilwell

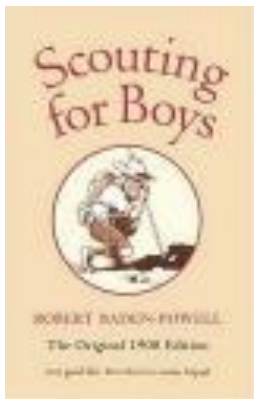
Lord Stephenson Smith Baden-Powell of Gilwell, ki ga skavti poznamo pod kratico »Bi-Pi«, se je rodil **22. februarja 1857 v Londonu**. Istega dne, a veliko let kasneje se je rodila njegova bodoča žena Olave. Ker mu je oče kmalu umrl, je zanj in za njegove brate (imel jih je kar 7) skrbela mati. Svojo mladost je Robert preživel z brati na hajkih in taborjenjih; naukuševalo ga je namreč življenje na prostem.

Po končani višji srednji šoli je stopil v vojsko. Slušboval je v Indiji in Južni Afriki. Domačini so mu zaradi poguma, spretnosti v ogledništvu in branju sledov rekli »**impeesa**« (volk, ki nikoli ne spi). Po bitki pri Mafekingu so ga povišali v generala.

Leta 1901 se je vrnil domovino, kjer so ga sprejeli z veliki častmi. Izvedel je, da po šolah berejo njegovo knjigo »Aids to scouting« (Priročnik za ogledništvo). Zato je začel oblikovati njegovo veliko zamisel – skavtizem.

Poleti leta **1907 (začetek skavtizma)** se je s skupino dečkov odpravil na **otok Brownsea** v Rokavskem prelivu. **Prvi tabor** je zelo dobro uspel, zato je B.P. sklenil, da bo opustil vojaško službo in se posvetil izključno skavtizmu.

Za izvidnike je napisal **knjigo »Scouting for boys«**, ki je dosegla velik uspeh in je pripomogla hitremu širjenju skavtizma ne samo v Angliji, ampak tudi drugod.

Slika 2: Knjiga »Scouting for boys«

1909 – ustanovitev skavtinj – sprva je žensko vejo vodila B.P. sestra Agnes, kasneje pa žena Olave.

1913 je B.P. ustanovil volčiče; 1917 pa roverje.

Leta **1920** so se predstavniki skavtov vsega sveta zbrali v Londonu na **prvem Jamboreeju (tabor vseh skavtov sveta)**. Svetovni Jamboreeji so se (in se še vedno) vršijo **vsaka 4 leta** z namenom, da se skavti **različnih** držav, narodnosti, jezikov in veroizpovedi srečujejo in si izmenjujejo izkušnje.

Kralj Jurij je leta **1928** podelil Baden-Powellu naslov **»Lord«**. Naslednja leta se je B.P. posvečal pisanju člankov in knjig o skavtizmu, katere je vedno sam ilustriral.

Umrli je v Afriki, 3. januarja 1941, star skoraj 84 let.

ITALIJANSKI SKAVTIZEM

Skavtizem v Italiji je nastal leta 1912, ko sta nastali organizaciji CNGEI (Corpo Nazionale Giovani Esploratori Italiani) in UNGEI (Unione Nazionale delle Gioviette Esploratrici Italiane). Leta 1916 so ustanovili ASCI (Associazione Scautistica Cattolica Italiana), ki je združevala fante, leta 1943 pa odgovarjajočo dekliško organizacijo AGI (Associazione Guide Italiane). Leta 1974 sta se ASCI in AGI združila in nastala je AGESCI (Associazione Guide e Scouts Cattolici Italiani).

V Trstu deluju 6 skavtskih organizacij: 4 italijanske in 2 slovenski:

AGESCI

Scout d' Europa (fantje in dekleta so razdeljeni)

CNGEI (akonfesionalna organizacija)

AmIS (Amici delle Iniziative Scout – to so v glavnem bivši skavtje, ki so še aktivni, imajo pa tudi vse tri veje)

SZSO (Slovenska Zamejska Skavtska Organizacija) (SZSO)

Taborniki rodu modrega vala

SLOVENSKI SKAVTIZEM

Prvi slovenski skavti so se pojavili leta 1922 v Ljubljani.

Vse skupine v istem kraju so sestavljale steg, vsi stegi v Sloveniji so sestavljali župo, vse župe v Jugoslaviji pa so sestavljale savez.

Skavtsko organizacijo so razpustili zaradi vojne leta 1941, imovino pa so predali Slovenskemu rdečemu križu.

Po vojni so bili v Sloveniji namesto skavtov ustanovljeni taborniki ZTS (Zveza Tabornikov Slovenije), ki so se naslanjali na tradicije NOB.

Skavtizem je v Sloveniji spet uradno nastal leta 1990 pod kratico ZSKSS (Zveza Slovenskih Katoliških Skavtov in Skavtinj).

ZAMEJSKI SKAVTIZEM

V zamejstu sta nastali dve skupini:

1) **SKS** (Slovenski Koroški Skavti) so nastali leta 1959, skavtinje pa leta 1969. Vključeni so bili v avstrijsko vsedrjavno skavtsko organizacijo, v kateri imajo svojo slovensko skupino. Trenutno ne deluje.

2) **STS** – Slovenski tržaški skavti so nastali leta 1951 po zaslugi dr. Ivana Theuerschuja, g. župnika Lojzeta Župančiča in prof. Otona Berceja. Prva skupina skavtov je nastala v Škednju, a kmalu se je gibanje razširilo. Leta 1958 so po zaslugi dr. J. Prešerna bile ustanovljene skavtinje. Zasluge za to imata tudi Vera Lozej in Ljuba Smotlak. Prvi volčiči so bili ustanovljeni leta 1958 pri Sv. Vincenciju, prvi novinci roverji pa leta 1959.

SGS – Slovenski goriški skavti so nastali leta 1963, ko je v Gorici nastal prvi vod goriških skavtinj. Ta skupina pa se je kmalu razpustila, naslednje leto je nastal moški vod. Novim skavtom iz Gorice so na začetku pomagali tržaški bratje. Med pobudniki in ustanovitelji goriških skavtov se je treba spomniti dr. Kazimirja Humarja, dolgoletnega duhovnega vodjo.

SZSO – Slovenska zamejska skavtska organizacija je nastala 15.12.1976 in združuje slovenske skavte in skavtinje iz tržaške in goriške pokrajini (STS + SGS = SZSO)

Njegovi sestavni deli so **lilija, deteljica in kompasova igla**. Lilija je svetovni simbol skavtov, deteljica pa skavtinj. Baza zastave je **modra**.

Barve rut so se do pred kratkim razlikovale po vejah:

VV- rumena z rdečim robom (rumena barva predstavlja veselje, rdeča pa ljubezen)

IV- zelena z rdečim robom (zelena barva predstavlja upanje, rdeča pa ljubezen)

RP in vodstvo- "škotski motiv" (rdeča barva predstavlja ljubezen, modra pa modrost, zelena upanje in rumena veselje).

Vsak steg je imel drugačen rob (bel – 1. steg, rdeč – 2. steg, viola – 3. steg, modro – 4. steg). Po novem ima vsak steg svojo ruto, ki je enaka od veje IV naprej. VV imajo različno. Barve kraškega stega so siva ruta z belo/modro(morje)/rdečim(barva ruja in terana) robom.

Značilnosti organizacije:	Slovenska, katoliška, mešana (koedukacija).
Stegi:	Steg Gorica (mesto Gorica in okoliške vasi) Kraški steg (kraške vasi od Medjevasi do Padrič/Gropade) Steg Trst (mesto Trst, Dolinska in Miljska občina in Bazovica)
Člani:	450
Razdelitev:	Deli se po starostnih skupinah (veje) po sledeči shemi: <ul style="list-style-type: none"> - Volčiči/Volkuljice-VV (8-11 let) - Izvidniki/Vodnice-IV (11-16 let) - Roverji/Popotnice-RP (17-20/21 let)
Struktura:	Steg je osnovna enota. Več stegov skupaj tvori Pokrajino, obe pokrajini skupaj tvorita Deželo. Pokrajine: <ol style="list-style-type: none"> 1. Gorica 2. Trst
Vodstvo:	Vodstvo stega je skupnost voditeljev (SkVo), ki jo koordinirata stegovodji Pokrajino vodi vodstvo pokrajine, sestavljeno iz članov, ki jih izvoli Pokrajinski občni zbor: <ul style="list-style-type: none"> - odgovorni za Pokrajino, - cerkveni asistent, - tajnik, - blagajnik, - odgovorni za medije - stegovodje Vodstvo Dežele je sestavljeno iz članov Pokrajinskih vodstev.
Vod:	Vsak vod sestavlja vodnik, podvodnik, zastavonoša, tajnik, blagajnik, gospodar,... V zboru je prvi vodnik, sledi mu zastavonoša in ostali člani. Zadnji je podvodnik. Zastavonoša drži zastavo v pozdravu (ko je to potrebno) v desni roki. Vsak vod ima svoje <u>geslo ali klic</u> , ki se nanaša na značilnosti živali, po kateri je vod poimenovan. Vsak vod ima tudi svojo <u>zastavo</u> . Ta meri 40x25 cm, je bela in ima prišito žival voda rdeče barve.
Kroj:	Sestavine kroja so: <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>ruta</u>. ➤ <u>značke</u> (značka organizacije, značka stega, značka za vodnika in podvodnika). ➤ <u>značke</u>, ki pričajo o dosegi skavtskih stopenj so za IV: značka etape, ki se dosežejo po opravljenem strokovnem izpitu. ➤ <u>trakci voda</u> se nosijo na levem naramniku obešeni na 12 cm dolgi v krog zviti vrvici. Imajo pravokotno obliko in merijo 20 cm (na polovico zviti) x 1,5 cm. Za IV sta 2 trakca (barva voda). Vrvica je zelena. ➤ <u>modra srajca</u>. ➤ <u>pulover</u> je temno modre barve in se lahko nosi nad skavtsko srajco. ➤ <u>dolge hlače</u> so modre barve po možnosti iz blaga blue-jeans. ➤ <u>čevlji</u> so zaprti. Namesto čevljev se lahko nosijo telovadne copate. ➤ <u>kratke hlače</u> temno modre barve se nosijo lahko poleti namesto dolgih hlač. ➤ <u>piščalko</u> nosijo samo voditelji (na modri vrvici) v desnem žepu in to na vrvici skozi desni naramnik
Poletni kroj	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>ruta</u>. ➤ <u>čevlji</u> so zaprti. Namesto čevljev se lahko nosijo telovadne copate. ➤ <u>kratke hlače</u> temno modre barve se nosijo lahko poleti namesto dolgih hlač. ➤ <u>polo majčka</u>

MOLITEV, OBLJUBA, ZAKONI IV ...

Gospod Jezus daj,
da bo moja vest prema kot visoka smreka,
ki se dviga proti nebu;
da bo moja velikodušnost kot studenec,
ki vedno daje in se nikdar ne izčrpa;
da bo moja duša kristalno čista kot potori,
ki jih rode brezmadežni snegovi;
da bo moja volja kot granit, ki se ne okrši;
da bo imela moja mladost po vseh gorskih stezah
Tebe za druge svoje neprestane poti navzgor;
da bo križ ob poti kakor srečanje s prijateljem.
In tako bodi vedno.
Amen.

3.2 OBLJUBA IV

Pri svoji časti obljubljam, da bom z božjo pomočjo vestno služil-a Bogu in domovini, pomagal-a svojemu bližnjemu in spolnjeval-a skavtske zakone.

3.3 ZAKONI IZVIDNIKOV IN VODNIC

1. Skavt-inja si šteje v čast, da si pridobi zaupanje.
2. Skavt-inja je zvest-a Bogu in domovini.
3. Skavt-inja pomaga bližnjemu in naredi vsak dan vsaj eno dobro delo.
4. Skavt-inja je prijatelj-ica vsakomur in vsem skavtom brat-sestra.
5. Skavt-inja je plemenit-a.
6. Skavt-inja spoštuje naravo in vidi v njej božje delo.
7. Skavt-inja uboga starše in predstojnike in vestno opravlja svoje dolžnosti.
8. Skavt-inja je vztrajen-na in pogumen-na v težavah.
9. Skavt-inja je delaven-na in varčen-na.
10. Skavt-inja je čist-a v mislih, besedah in dejanjih.

GESLO IV

Voditelj: **Bodite pripravljeni**
IV: **Vedno pripravljen**

PODVIG

Povig je posebna akcija, s katero skavt dokaže, da je dosegel določeno stopnjo v neki skavtski tehniki. Vsak vod izvede letno 2-3 podvige, 3. ali 4. podvig je priprava na tabor.

OBRED OBLJUBE ZA VEJO IV

Načelnik/ca: Zakaj želite postati skavt?

Novinci: Da se bom naučil služiti Bogu in pomagati svojemu bližnjemu.

Načelnik/ca: Ali poznate skavtske preposti?

Novinci: Poznam.

Načelnik/ca: Navedite jih.

Novinci: Odkritosrčnost, požrtvovalnost, čistost.

Načelnik/ca: Patera je prva dolžnost skavtov?

Novinci: Vsakdanje dobro delo.

Načelnik/ca: Ali poznate skavtske zakone?

Novinci: Poznam.

Načelnik/ca: Povejte jih.

Novinci: Skavt si šteje v čast, da si pridobi zaupanje

Skavt je zvest-a Bogu in domovini

Skavt pomaga bližnjemu in naredi vsak dan vsaj eno dobro delo

Skavt je prijatelj vsakomur in vsem skavtom brat

Skavt je plemenit

Skavt spoštuje naravo in vidi v njej božje delo

Skavt uboga starše in predstojnike in vestno opravlja svoje dolžnosti

Skavt je vztrajen-na in pogumen v težavah

Skavt je delaven in varčen

Skavt je čist v mislih, besedah in dejanjih

Načelnik/ca: Ali obljubite, da jih boste vestno izvrševali?

Novinci: Obljubim.

Načelnik/ca: Zaupamo v vašo odkritostrčnost, zato lahko obljubite.

(Novinci pristopijo v vrsti po vodih k zastavi, stegnejo levico v pozdravu nanjo in z desnico v pozdravu izrečejo obljubo)

Novinci: Pri svoji časti obljubljam,
da bom z božjo pomočjo
vestno služil Bogu in domovini,
pomagal svojemu bližnjemu
in spolnjeval skavtske zakone.

(Načelnik in načelnica izročita ruto novincem in novinkam, stisne roko z levico, z desnico jih pozdravi in jim čestita)

Načelnik/ca: Čestitam, postal si član naše velike skavtske organizacije.

Bodi pripravljen

Novinci: Vedno pripravljen

(Ko skupina dobi ruto se skupaj v vrsti obrne proti ostalim skavtom in jih pozdravi)

Novinci: Bodite pripravljeni

Ostali skavti: Vedno pripravljeni

PRVA POMOČ

»Nesreča nikoli ne počiva«. Tudi v skavtskem življenju lahko naletimo na nesrečo, zato mora biti skavt vedno pripravljen nuditi prvo pomoč. Važno pa je to, da se skavt ravna po lastni zmogljivosti in da se ne spušča v herojska dejanja, ki jih ne more opraviti. Obenem pa je zelo važno, da zna skavt takoj presoditi resnost in nevarnost nesreče in se ravnati po potrebi.

- ko javljamo nesrečo (118) sledimo pravilu 3K:
 - **KJE?** – pove točno lokacijo
 - **KAJ?** – po svojih sposobnostih – skuša čim bolj natančno opisati, kaj se je zgodilo in kaj potrebuje ranjenec
 - **KDO?** - pove svoje ime in pusti kontaktno številko

BLJUVANJE

- Človek naj se usede, poklekne ali udobno nasloni ob posodo oz plastično vrečko, kamor bo bljuval.
- Pripravite mu vodo za izpiranje ust.
- Dalj časa naj bolnik pije po požirkih nesladkani čaj na približno 2 minuti (s tem preprečite izsušitev ali dehidracijo).
- Če je med izbljuvanimi stvarmi kri ali je le-ta črna ali zrnata, človeka odpeljite k zdravniku

DEHIDRACIJA

- Kaže se z žejo in otopelostjo, koža bolnika je videti suha in uvela. Pogostejša je v vročem vremenu zaradi diareje (driske), bljuvanja ali vročine.
- Začnite zdraviti s pitjem tekočine, vendar le po en kozarec naenkrat. Na pol litra vode dodajte kocko sladkorja ali malo žličko soli.
- Bolnik naj miruje in počasi pije.
- To velja tudi za vročinsko izčrpanost.

ZASTRUPITEV S HRANO

- Znaki se pojavljajo že po 2-4 urah po uživanju hrane s hudim bljuvanjem, ki ga pogosto spremlja diareja.
- Zastrupljencu pomagaš tako kot pri dehidraciji in bljuvanju.

KAČJI PIK

- Če je le mogoče kačo ubijte in jo odpeljite k zdravniku hkrati s pacientom.
- Pičeni del se imobilizira.
- Ne uporabljajte poveze, ne režite rane in poškodovanec naj ne hodi (če gre za pik na nogi).
- Pomirite ponesrečenca in zdravite šok.

KRČ

- Krč bo popustil s segrevanjem in masažo prizadetega področja, pogosto pa še z raztezanjem mišic v mečih, stegnu ali stopalih.
- Poskušajte zravhati nogo z dvignjenimi prsti in s peto potisnjeno navzdol.
- Pri krču v roki iztegnite prste čvrsto naprej.

KRVAVITEV IZ NOSU

- Krvaveči naj sede z glavo nagnjeno naprej prek posode, da kri odteka iz nosu.
- Diha naj skozi usta, položite mu hladni obkladek preko nosnega korena in na vrat.
- Če ima pacient občutek, da bo omedlel, naj se uleže, glavo pa se mu podloži z blazinami tako visoko, da bo sedel.

NEZAVEST

- Človek se zgrudi po tleh, občuti mrzlico in hkrati ga oblije vročina, vidi temo.
- Rahlo se ga obrne na hrbet, se mu dvigne noge in roke in počaka, da se prebudi.
- Po tem naj še miruje, leži, vstaja naj počasi.
- Izogiba naj se soncu.

OPEKLINE IN OPARINE

Ogenj

- Opečenca nemudoma zmočite z vodo (mrzlo) in s tem tudi nadaljuje.
- Kadar ogenj še gori ali tli, ga tesno zavijte v odejo (ne pozabi, da so umetne tekočine v bližini ognja nevarne!).
- Ne odstranjujte zagorelih in zgorelih oblačil (lahko mu povzročite le večje rane in bolečine).

Vroča voda

- Zmočite opečenca nemudoma z mrzlo vodo in čim prej odstranite obleko.
- Držite oparjeni del v mrzli vodi 10 minut.
- Kožo pokrijte s suho, sterilno obvezo. Ne uporabljajte tekočin (izjemoma vode) ali mazil. Velike opekline hitro izzovejo šok (v bolnišnico)

Sonce

- Pri blagi sončni opeklini, vneta in rdeča koža brez mehurjev, pokrij prizadeto področje. Opečeni naj nosi klobuk, uporabi tekočine proti sončnim opeklinam (hladilno mazilo, hladilni geli).

POŠKODBA OČESA

Večja

- Ne poskušajte je zdraviti in ne poskušajte odstraniti predmetov, ki so se zabodli v oko! Recite pacientu, naj zapre obe očesi, nato položite čist robec ali gazo na poškodovano oko; pritrdite ga z levkoplastom ali obvezo glave.

Tujek

- Čim prej ga odstranite.
- Potisnite veko navzgor ali navzdol tako, da narahlo vlečete tipalnice.
- Sperite tujek iz očesa z vodo ali ga drgnite z vogalom čiste tkanine (robce).

UGRIZI IN PIKI ŽUŽELK

- Pri ugrizih živali ali človeka zaustavite krvavitev in skrbno umijte rano z mrzlo vodo. Ko rana preneha krvaveti, jo pokrijte s sterilno obvezo.
- Piki os in sršenov so zelo boleči, zato bolečino ublaži blaga kislina kot je sok limone ali kis.
- Klopi: čimprej jih je potrebno odstraniti iz kože s pinceto. Če ostane del klopa v koži si pomagajte z oljem, alkoholom, lakom za nohte ali bencinom.

POŠKODBA S TRNKOM

- Trnek je zavihan navzdol in ga ne morete izvleči skozi isto mesto, kjer se je zapičil v kožo. Treba ga je potiskati naokrog, dokler se ne pokaže kaveljček, ki ga odrežete. Preostanek trna boš zlahka zvlekel ven.

ZVIN

Poškodba vezi ali tkiva v sklepu, navadno v gležnju ali zapestju. V začetku je najbolje zdraviti zvin z ledenim ali mrzlim ovitkom, da oteklina uplahne. Nato ravnajte po navodilu *prelomi in obveze*, in si oglejte slikice ki prikazujejo, kako se povije gleženj ali zapestje.

PRELOMI (ZLOMI)

Na zlom posumite, kadar je bolečina nenavadna in je del telesa otekel ali izmaličen (deformiran). V tem primeru boste pomagali ponesrečencu kot bi imel prelom. Prelom hrbtenice ali vratu je skrajno huda poškodba. Z nepravilnim ravnanjem trajno poškodujete hrbtne možgane in povzročite ohromelost (paralizo). Znamenja preloma v hrbtenici ali vratu so huda lokalna bolečina, včasih izguba občutenja ali ohromelost udov. Ponesrečenca ne premikajte, če nimate na voljo izkušenega pomočnika. To tvegajte le, kadar je položaj življenjsko nevaren, npr. ob požaru ali utopitvi.

Velja splošno pravilo, da **ponesrečenca ne smete premikati**, kadar obstaja le najmanjša možnost, da so kosti zlomljene - premikanje polomljenega uda lahko povzroči notranje poškodbe. Kadar se premikanju ne morete izogniti, je treba prelomljen ud popolnoma mobilizirati.

Prelome kosti pri otrocih včasih težko prepoznamo, kajti otrok nemara ne bo tožil zaradi bolečin. Kadar mu roko mrtvo visi po nezgodi v čudnem položaju, ga odpeljite k zdravniku ali v bolnišnico.

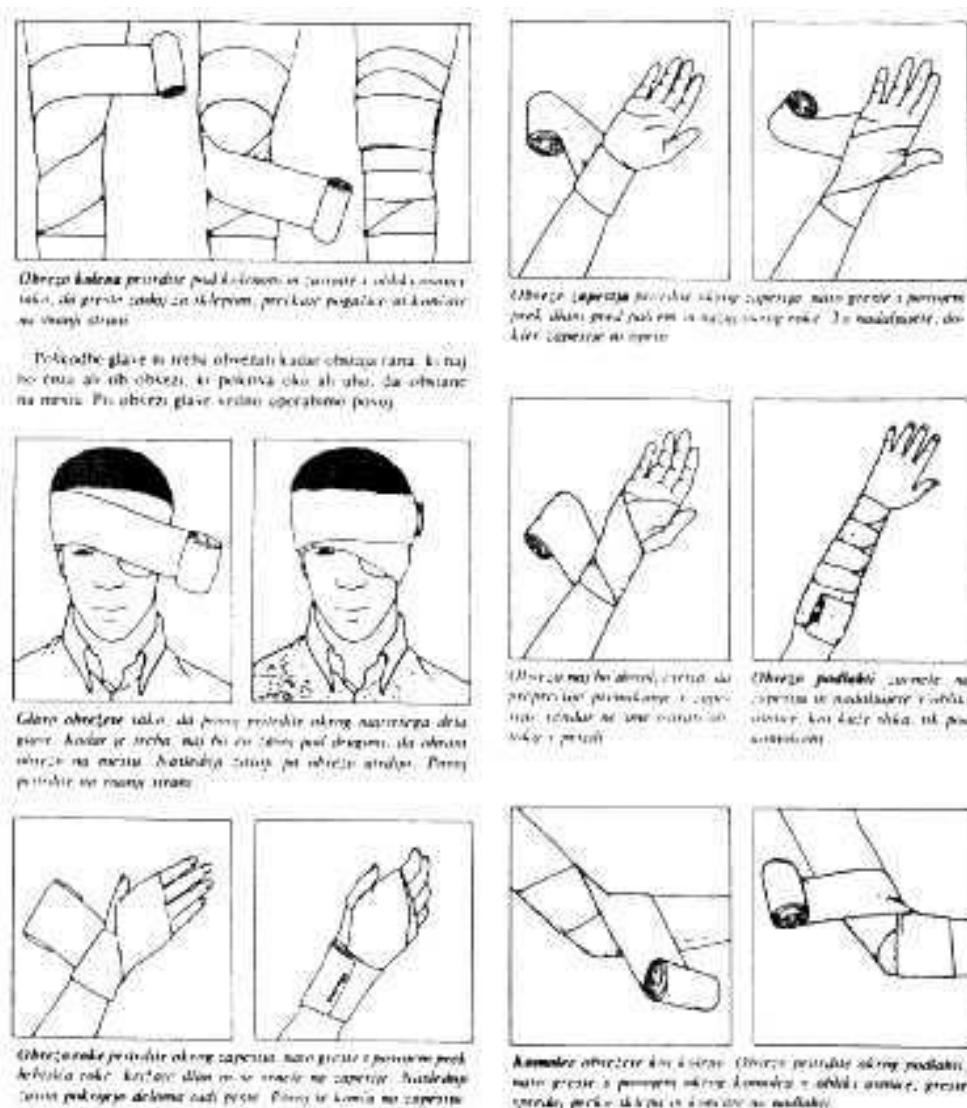
Vsako poškodbo, pri kateri je možen prelom kosti ali izpah sklepa, je treba obravnavati kot prelom. Posebna znamenja so bolečine, ki se stopnjujejo pri premikanju, bolečine kadar narahlo pritisnete na poškodovano mesto, oteklina na mestu poškodbe in izmaličen sklep ali ud.

Vse prelome je treba očistiti in pokriti, kadar krvavijo jih podpreti s triogolato ruto ali oblazinjeno opornico in dvigniti, da se zmanjša oteklina. Pacientu pomagajte tudi zaredi šoka. Obvezovanje je prva pomoč pri mnogih vrstah prelomov.

Opornice morajo biti trdne ter dovolj dolge, da preprečijo premikanje, ko poškodovani del čvrsto privežete nanje. Oblazinite jih zato, da trde opornice ne bi še huje poškodovale uda.

Pri prelomu ključnice je pomembno, da držite pacientova ramena navad. To napravite tako, da obvežete vsako ramo, greste s povojem pod pazduho in ga zavežete za ramenom. Uporabite še tretji povoj, da privežete prva dva čvrsto enega na drugega, pri čemer vlečete ramena navad in preprečite, da bi poškodovana ključnica poškodovala pljuča. Odprite roko na poškodovani strani s trikotno ruto.

Pri prelomu rebra podprite roko na poškodovani strani s trikotno ruto in odpeljite pacienta v bolnišnico.

Slika: Kako se povije gleženj in zapestje (Čvekava Sma)

5.15 NESREČA NA CESTI

Če je nesreča velika in skavt sam ne more nuditi svoje skromne pomoči, mora:

- Poiskati pomoč pri drugih
- Paziti nase, da se sam ne poškoduje
- Pogasiti ogenj, če kje gori, opozoriti druge avtomobiliste s trikotnikom
- Ne premikati ranjencev, če niso prisebni
- Poklicati rešilni avtomobil in policijo

Pripomočki

- škarje in sponke
- toplomer
- zavoji gaze
- elastični povoji in navadne povoje (kaliko povoj)
- obliže, sterilne gaze, tampone in povoje
- trikotni ruti

SIGNALIZACIJA

Signalizacijo uporabljamo v primerih, ko ne moremo javiti določenega sporočila ustno ali pisмено. Pri tem se poslužujemo raznih metod:

1) **Morsejeva abeceda** – je najbolj razširjena. Sestavljena je iz pikic in črtic. Te lahko signaliramo na različne načine (npr. z lučjo, ali s piščalko ...) tako, da za vsako pikico naredimo kratek signal (npr. žvižg), za črtico pa dolgega. Ko smo v nevarnosti uporabimo mednarodno geslo **S.O.S. (Save Our Souls – »rešite naše duše«)**

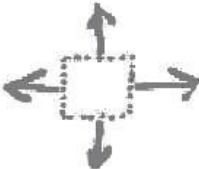
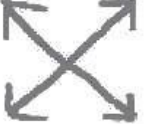
SOS = ...- - - ...

- 2) **Semaforska abeceda** (z zastavicami)
- 3) **Zemlja zrak znamenja**
- 4) **Braillova pisava**
- 5) **Skavtska znamenja**

Morsejeva abeceda

A	• —	O	— — —	1	• — — — —
B	— •••	P	• — — •	2	•• — — —
C	— • — •	R	• — •	3	••• — —
Č	— •• —	S	•••	4	•••• —
D	— ••	Š	— — — —	5	•••••
E	•	T	—	6	— ••••
F	•• — •	U	•• —	7	— — •••
G	— — •	V	••• —	8	— — — ••
H	••••	Z	— — ••	9	— — — — •
I	••	Ž	• — —	0	— — — — —
J	• — — —	Q	— — • —		
K	— • —	X	— •• —		
L	• — ••	Y	— • — —		
M	— —	W	• — —		
N	— •	CH	— — — —		

6.5 SKAVTSKA ZNAMENJA-POTNA ZNAMENJA

	pojdi v tej smeri		sporočilo 2 koraka v to smer
	hitro pojdi v tej smeri		pitna voda 3 korake v to smer
	teci v tej smeri		nepitna voda
	napreduj zelo počasi		vrnemo se čez 2 uri in pol
	pojdi preko ovire		NEVARNOST!
	ne hodi po tej poti		tabor
	vrni se		dobra pot
	ne ustavi se tu		slaba pot
	počakaj na tem mestu		pojdi domov
	razdelili smo se: 2 levo, 3 desno		bodi previden
	smo v teh smereh		razpršite se

ORIENTACIJA

Orientacija v pravem pomenu besede se prične tam, kjer preneha civilizirani svet, to se pravi v krajih kjer prebiva malo ljudi ali sploh nihče. Skavt se mora znati orientirati tudi v takih situacijah z različnimi pripomočki. Seveda sta najboljša sredstva za orientacijo kompas in topografska karta, vendar, če ju nimamo pri sebi si moramo znati pomagati tudi z naravnimi pojavi, kot so lega sonca, zvezde, luna, veter, mah na drevesih ...

Orientacija s pomočjo sonca

S pomočjo sonca se lahko dokaj dobro orientiramo, če poznamo le nekaj o gibanju sonca, oziroma bolje o zemljini **rotaciji (vrtenje okrog lastre osi) in revoluciji (kroženje planeta okoli sonca)**.

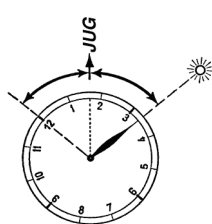
Sonca zjutraj vzhaja na vzhodni strani neba, zvečer pa zahaja na zahodni. Okoli poldneva je najvišje na jugu. To poznanje lahko služi za najbolj grobo orientacijo po Soncu. Bolj previden moraš biti pri natančnejšem orientiranju po Soncu, saj Sonce ne vzhaja niti ne zahaja vsak dan v isti točki obzorja. Okoli poldneva pa je Sonce vedno na jugu, tako da sence predmetov (dimniki, stebri, cerkveni stolpi, drevesa,...) vedno kažejo proti severu.

Po vzhodu in zahodu sonca se lahko orientiraš le štiri dni v letu. Spomladi 21.3. in jeseni 23.9. vzhaja sonce natančno na vzhodu in zahaja natančno na zahodu. V začetku poletja, ko je pri nas najdaljši dan (okoli 22.6), vzhaja na SV in zahaja na SZ. Na začetku zime, ko je noč najdaljša (okoli 22.12.) pa vzhaja na JV in zahaja na JZ. Za druge dni v letu moramo izdelati posebno preglednico, v kateri so za naš kraj izračunane lege (azimuti) točk Sončevega vzhoda in zahoda.

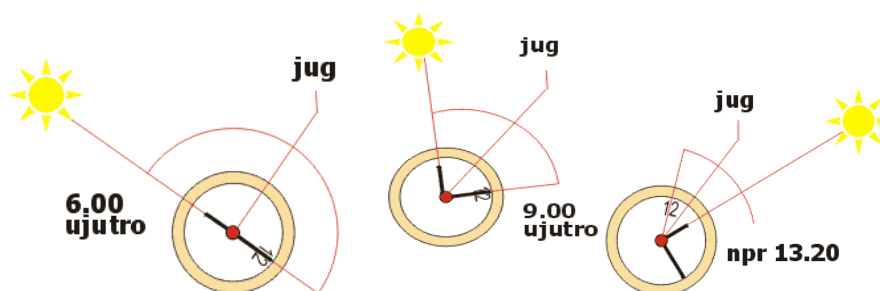
Orientiranje s pomočjo ure

Orientiramo se lahko tudi s pomočjo ure s kazalci. Orientiramo se tako, da mali kazalec postavimo proti soncu. Črta, ki razpolavlja kot med malim kazalcem in 12. uro, nam kaže smer S-J, s tem da je J med malim kazalcem in 12. uro.

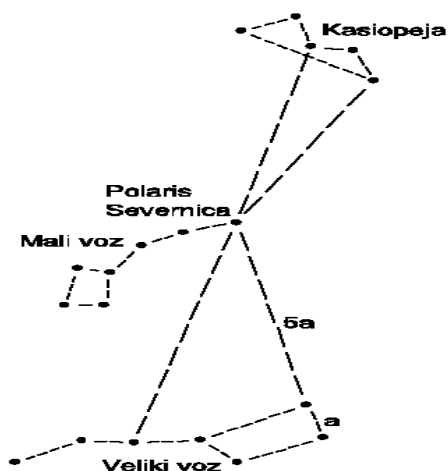
Primer:

V tla zapičimo palico, tako da meče senco, nato položimo na tla uro, tako da mali kazalec kaže v smeri sence. Na uri poiščemo točko, ki je na sredini med malim kazalcem in 12. uro (v poletnem času med malim kazalcem in 13. uro). Črta iz središča številčnice do te točke kaže proti **jugu**.

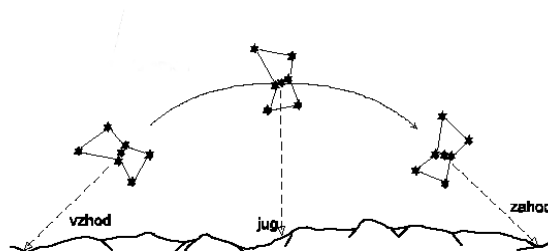

Orientacija s pomočjo zvezd (vsaj naštet)

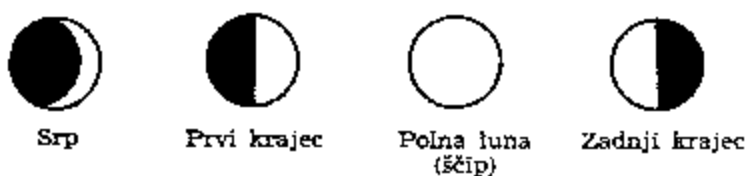
Na severni polobli za ta namen uporabljamo zvezdo severnico (kaže *sever*) in ozvezdja, ki nam pomagajo najti to zvezdo. Ko iščemo severnico, bomo prej našli ozvezdje Velikega voza. Razdaljo zadnjih 2 zvezd petkrat prenesemo na desno stran voza, zvezda, ki je najbližja dobljeni točki je severnica. **Severnica je tudi prva zvezda vlečnega droga Malega voza.** Vendar pa Mali voz ni tako pogosto viden kot Veliki. Če ne vidimo niti Malega niti Velikega voza si pomagamo s Kasiopejo. Ta ima obliko W oz. M. severnico dobimo tako, da potegnemo črto od najbolj skrajnih zvezd Kasiopeje in dobljeno razdaljo dvakrat prenesemo.

Poiskati jug po zvezdah je nekoliko težje in vzame več časa, točno se ga ne da določiti. V pomoč so nam ozvezdja, ki navidezno krožijo na južni strani neba. **Najbolj primerno ozvezdje je Orion,** ker je veliko in v njem ležijo svetle zvezde. Na sliki si oglej kako navidezno kroži okoli juga. Orion se na severni polobli vidi le pozimi.

Orientacija po luni

Pri tej orientaciji moraš poznati glavne lune mene ali faze: mlaj, prvi krajec, ščip ali polna luna in zadnji krajec. Ob mlaju ne vidiš Lune. Ker je tedaj med soncem in zemljo, izgine skupaj s soncem pod obzorje. Zelo tanek srp – »mlado luno« vidiš le kratek čas po zahodu sonca na zahodni strani neba. Le tedaj je luna primerna za orientacijo. Izboklina »mlade lune« kaže proti zahodu. Prvi krajec je viden kot svetel polkrog v obliki črke D. Luna vzhaja približno opoldne in je okoli 18. ure v južni smeri, zaide pa opolnoči. Ščip vidiš na nebu kot osvetljen krog. Luna je tedaj nasproti soncu. Vzide okoli 18. ure na vzhodu, takoj po sončevem zahodu. Opolnoči je v južni smeri najvišje nad obzorjem, zahaja pa okoli šeste ure na zahodu. Zadnji krajec je viden kot svetel polkrog v obliki črke C. luna vzhaja okoli polnoči na vzhodu, okoli 6. ure zjutraj je na jugu, opoldne pa je na zahodu. Za vmesne mene oceniš smeri neba še bolj približno. Zato pri orientaciji uporabljaj luno le tiste dni, ko so jasno vidne njene glavne mene. Že dan pred značilno meno in po njej narediš pri orientaciji večjo napako.

ORIENTACIJA PO ZNAMENJIH NA RELIEFU, VEGETACIJI IN OSTALIH ZNAKIH

Naravni smerokazi, ki so tukaj opisani, so nezanesljivi, zato se nikoli ne smemo zanašati le na enega samega!

- *mravlje* gradijo mravljišča na južni strani dreves, štorov, pobočij, južna stran mravljišča je bolj položna kot severna,
- *zidovi in stene* hiš so na severni strani hladnejši in temnejši,
- *snež* se dalj časa obdrži na severnih pobočjih,
- *osamljena drevesa* imajo več vej z več listi na sončnejši strani drevesa (jug),
- na nekaterih predelih piha *veter* v stalni smeri (v večjem delu Slovenije je to jugozahodnik do severozahodnik, na vzhodu države tudi vzhodnik), kar povzroči, da so se osamljena drevesa, samotni novi nasadi in šopi trave nagnili po vetru (na Primorskem so veje dreves obrnjene proti jugo-zahodu (oziroma pod kotom 70 stopinj), saj piha burja iz severo-vzhoda);
- *skorja dreves* je na severni strani navadno bolj hrapava, porasla z mahom in lišajem, kot na južni strani,
- *severna pobočja* so večkrat manj porasla in bolj strma,
- *letnice na drevesnih štorih* so bolj stisnjene na južni strani, tudi odpadlo listje je bolj suho na tej strani,
- *krtine pozimi* so na južni strani kopne, zemlja je mehka, na severni pa jo pokriva ivje, zemlja je zmrznjena,
- *drevesa* na severnih pobočjih rastejo počasneje kot na južnih (so manjša),
- *planine in travnate senožeti* so praviloma na južnih pobočjih,
- *Sadovnjaki, vinogradi in vrtovi* so večinoma na sončni strani pobočij, oziroma jih je tam največ,
- ponoči, zlasti pri oblačnem nebu opazimo luči večjih naselij,
- poti in kolovozi so narejeni tako, da se cepijo pod ostrim kotom, če gremo stran od naselja,
- *oltarji* starih cerkva so navadno obrnjeni proti vzhodu,
- *grobovi* na starih pokopališčih so navadno obrnjeni v smeri vzhod – zahod. (ZSKSS)

Orientacija s pomočjo sence

V ravna, po možnosti gola tla zapičimo približno 30 cm dolgo palico, tako da meče senco, konec paličine sence označimo s kratko označevalno palico, počakamo, da se senca premakne za vsaj 4 cm, nato položaj konca sence spet označimo in med tema dvema oznakama potegnemo črto (*vzhod-zahod*), pravokotno na to pa je črta *sever-jug* – medtem, ko se sonce giblje proti zahodu, se senca proti vzhodu.

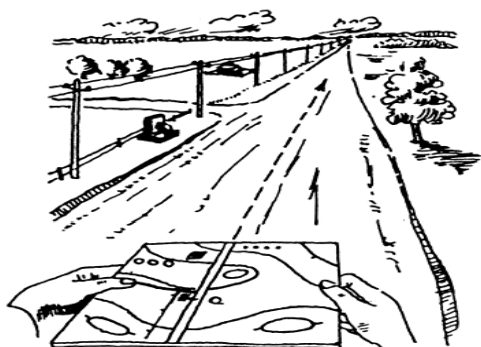
ORIENTACIJA S KOMPASOM IN KARTO

Osnovne smeri neba	Kratica	Angleški prevod	Kratica
vzhod	V	East	E
zahod	Z	West	W
sever	S	North	N
jug	J	South	S

Kompas sestavljajo ohišje, magnetna igla in limb. Na limbu je izrisana vetrovnica, ki je razdeljena običajno na 360 kotnih stopinj, obstajajo pa še razdelbe na 6400 oz. 6000 tisočin. S stopinjami in tisočinami si s pomočjo kompasov odčitavamo **azimute**, se pravi kote med **izbrano smerjo ter severom**. Magnetno igla niha tako dolgo, dokler se ne

poravnava z magnetnim sevanjem, ki je v okolici. Pri tem moramo paziti, da ne stojimo blizu kovinskih predmetov, daljnovodov in podobnega. Kot omenjeno, se magnetna igla poravnava glede na magnetno sevanje v okolici. Skozi celo Zemljo namreč poteka magnetni tok. **Preprost kompas** naredimo tako, da kovinsko iglo podrgnemo ob volno, polivinil in jo položimo na plavajoč list ali navežeš na nit. Konica igle kaže proti severu.

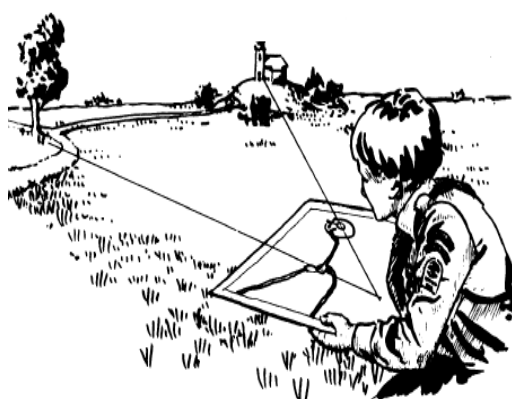
Orientacija karte po linijah

Orientacija **karte po linijah**: v tem primeru nimamo kompasa (busole), poleg tega mora biti teren dovolj pregleden in naseljen (ceste, železniške proge itd.). S primerjanjem karte in terena ugotovimo, katera linija na karti ustreza liniji na terenu. Nato postavimo na tako določen linijski objekt karto, ter je toliko časa sučemo, da se smeri na druge objekte prekrijejo.

Orientacija karte po smereh na objekte

tudi v tem primeru nimamo kompasa (busole), imeti pa moramo na karti točno določeno stojišče, iz katerega bomo orientirali karto. Primer: smo na hribu. Karto položimo v vodoravno lego. V hrib na karti zapičimo oster predmet (iglo, šestilo, svinčnik itd.), tako da bomo karto lahko sukali. Določimo še drug geografski element (cerkev, stolp, vrh hriba itd.) in nanj zapičimo drug oster predmet. Karto sukamo okrog prve točke (hriba) toliko časa, da nam premica, ki povezuje izbrani točki na karti zadene izbran element na terenu. Karta je orientirana, kontroliramo še tako, da primerjamo tudi druge objekte na terenu, pri čemer je važno, da so razdalje med temi objekti in našim stojiščem čim večji.

Razdalje na karti:

1:25000	1 cm na karti je 250 m v naravi	40 mm (4 cm) na karti je 1 km v naravi
1:50000	1 cm na karti je 500 m v naravi	40 mm (4 cm) na karti je 2 km v naravi

VOZLI IN VEZAVE

Bistvo vozlanja je, da uporabimo pravi vozec v pravem trenutku in da ga naredimo pravilno. Dober vozec drži, ko je to potrebno in se hitro odveže, ko to želimo. Slab vozec pa se pri obremenitvi razveže ali se zategne, da ga ne moremo odvezati.

Ambulantni vozec

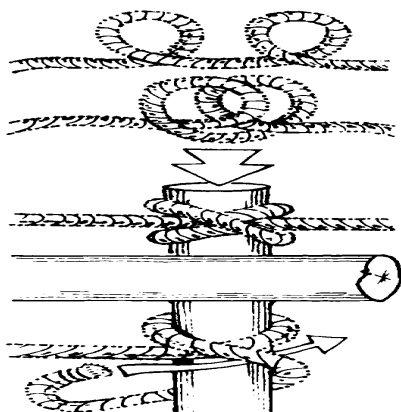
Je enostaven in močno drži. Ker je ploščat in ne tišči ga uporabljamo povsod pri prvi pomoči. Uporablja se ga tudi za zavezovanje dveh vrvi enake debeline. Primeren je tudi za zaključek vezave, saj dobro drži in se ga da hitro razvezati (primemo krajša konca skupaj in daljša konca skupaj in potegnemo, da vozec razrahljamo)

Ribiški vozec

Uporabljamo ga za podaljševanje vrvi (uporabljajo ga ribiči, kadar se jim strga laks). Pomembno je da sta obe vrvi enako debeli.

Tovorni vozec

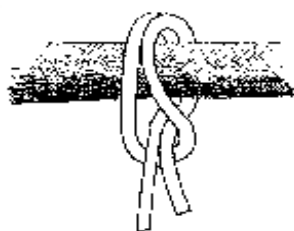
Uporablja se povsod, kjer mora biti vozec zanesljiv in ne sme drseti navzdol. S tem vozcom se začne tudi večina vezav. Tovorni vozec zdrži samo poteg pravokotno na palico, zato v primeru da vlečemo vrv pod kotom, raje okrepimo vozec s polvozcom.

Osmica

Je eden najbolj enostavnih in vsestranskih vozlov. Je zanesljiva, se hitro naredi in tudi razvozla. Uporablja se povsod, kjer potrebujemo zanko (npr. pri plezanju, ograji iz vrvi, z njo odebelimo vrv, da ne zdrsne skozi obroč ali klin ali pa da lažje plezamo po njej). Včasih jo uporabimo tudi tako, da zvežemo dve vrvi in na ta način dobimo zanko (osmica z dvema vrvema).

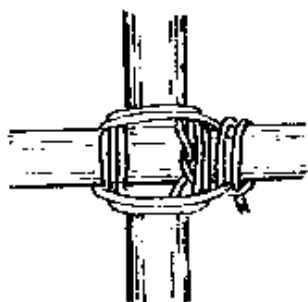
Kavbojski vozec

Zelo preprosto ga je zavezati in prav tako odvezati. Uporablja se ga za pritrjevanje vrvi na debelejšo vrv in druge predmete (npr. kole), pri izdelavi improviziranih nosil in »opičjih mostov«, pri izdelavi obročkov za skavtske rutke itd.

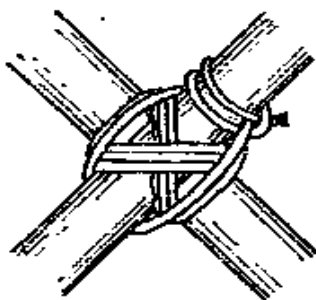
Vezave so najpomembnejše znanje pri ustvarjanju zgradb iz lesa in vrvi (mostovi, stolpi, vhodne zgradbe, taborne kuhinje itd.). Kako narediti vezavo? Naloga je preprosta: dva drogova in nekaj metrov vrvi spojiti v eno. Začnemo z lesom – prekržamo ga pod želenim kotom, po potrebi izsekamo tudi natančne utore.

Križna vezava

Na enega od drogov privežemo vrv s tovornim vozlom. Če začnemo na spodnjem drogu, gremo **čez** zgornjega, **pod** spodnjim in spet **nad** zgornjim. Vezava mora biti ves čas tik ob stiku drogov in ves čas lepo vzporedna. Nadaljujemo z ovijanjem vrvi po istem vzorcu (3 do 4 ovoji) in **VES ČAS ZATEGUJEMO!** Lepa vezava je dobra vezava. Nato vezavo okrepimo še z dvema ali tremi ovoji med drogovoma. S tem vezavo dokončno zategnemo. Končamo z ambulantnim vozlom, še prej pa, kot ves čas, vezavo močno zategnemo.

Diagonalna vezava (pomožno)

Pri diagonalni vezavi je način zavezovanja enak, kot pri križni, s to razliko, da vrv ovijamo okrog stičišča drogov, ki sta med sabo poševna (glej sliko).

Zakoni vezave:.

- Vrv poteka ves čas ob stiku drogov.
- Vrv mora biti ves čas vzporedna.
- Lepa vezava = dobra vezava.
- Vse je zaman, če ves čas ne zategujemo!

Če se držimo teh zakonov, vezava ne more biti slaba in sama zgradba nam bo še dolgo v ponos. Izkušnost čete kaj hitro ugotovimo tudi po tem, kako so narejene vezave – tudi to loči novinca od starega mačka.

Dobro je tudi vedeti, koliko vrvi bomo potrebovali za vezavo. Približno pravilo je 25 cm vrvi za vsak cm debeline drogov (npr. imamo dva droga debeline 3 in 5 cm: $3 + 5 = 8$
 $\Rightarrow 25 \text{ cm} * 8 = 200 \text{ cm}$; potrebovali bomo približno 2 m vrvi)

